

Sikaherten in het Noordhollands Duinreservaat

Dick Groenendijk, PWN & Ellen van Norren, Zoogdiervereniging

Het sikahert (*Cervus nippon*) komt van oorsprong in Oost-Azië voor en is eind 19de eeuw als parkhert in West- en Midden-Europa geïntroduceerd. Later zijn sikaherten in diverse landen in Europa verwilderd en nu komen ze voor in onder andere Engeland, Ierland, Frankrijk, Duitsland, Polen en Denemarken. In Nederland worden deze herten zelden gemeld, maar in het voorjaar van 2018 ontsnapten er vijf uit een tuin. Ze lopen sinds die tijd in het Noordhollands Duinreservaat (NHD), waarvan PWN beheerder is.

Ontsnapte huisdieren

Deze sikaherten zijn in april 2018 ontsnapt uit een omheind terrein van een particulier, die de herten als hobbydieren hield. Dit terrein lag op een kilometer afstand van het NHD. De dieren worden sindsdien waargenomen in het duingebied ten zuiden van Bergen en in de weilanden die aan het NHD grenzen. Ook op de cameravallen in het duingebied zijn ze met enige regelmaat te zien. Het vermoeden is dat een aantal sikaherten zich heen en weer verplaatst tussen het duingebied en de aanliggende polder. Dit blijkt ook uit drie aanrijdingen op de Herenweg ten zuiden van Bergen, waarbij twee herten de dood vonden en één gewond raakte. Het gewonde dier is niet teruggevonden. De inschatting is dat er nog twee bokken lopen en minstens vier hinds die in 2020 waarschijnlijk kalveren hebben geworpen. Ook in 2019 heeft minimaal één hinde een kalf gekregen.

Herkennen van sikaherten

Het sikahert lijkt in zomervacht op het damhert met de roodbruine vacht met vlekjes, daardoor kunnen vrouwtjes van beide soorten met elkaar worden verward. Het gewei van de mannetjes heeft echter stangen en lijkt daardoor eerder op dat van een edelhert. Sikaherten hebben vaak een zwarte streep over de staart, die edelherten niet hebben. Het sikahert is veel kleiner dan het edelhert en zit in grootte tussen damhert en ree in. De bronst van sikaherten is gemiddeld een maand later dan van edelherten; vanaf circa eind oktober in plaats van vanaf eind september. Sikaherten burlen niet zoals edelherten, maar produceren een soort schreeuw.

Links: edelhert (Foto: Maaike Plomp), rechts sikaherten. (Foto: Wikipedia, Malene Thyssen)

Probleem van ontsnapte sikaherten in de natuur

Sikaherten kunnen kruisen met edelherten, ondanks het feit dat edelherten veel groter zijn. De uit deze kruising geboren jongen zijn vruchtbaar. Op plaatsen waar beide soorten voorkomen, wordt de genetische zuiverheid van beide soorten bedreigd. Dit kan negatieve effecten hebben op inheemse edelherten. Zo kunnen er edelherten worden geboren met sika-kenmerken, zoals een kleinere lichaamsgrootte, een sika-gewei, de sika-roep of een latere bronstperiode. Dit kan effecten hebben op de voortplanting en de ontwikkeling van populaties. In het NHD komen geen edelherten voor, maar ligt het voor de hand dat schade kan ontstaan aan landbouwgewassen (voornamelijk bloembollen) en tuinen. Ook kan de verkeersveiligheid in gevaar komen.

Beheer van sikaherten in het Noordhollands Duinreservaat

Kort na de ontsnapping zijn verschillende pogingen gedaan om de ontsnapte herten met voer terug te lokken binnen de omheining. Dit was echter niet succesvol. PWN is in gesprek geweest met de eigenaar van de herten, waarbij uiteindelijk de eigenaar heeft aangegeven dat de sikaherten die in de duinen lopen, niet als zijn eigendom konden worden beschouwd. Dit is van belang omdat ze toen als verwilderd konden worden beschouwd en daarmee tevens als ongewenste exoot. Dat was nodig om een vergunning bij de Provincie Noord-Holland aan te vragen, om de sikaherten te kunnen beheeren. Naast bovengenoemde onderwerpen was het voor de vergunningverlening belangrijk om nog een aantal zaken aan te tonen, zoals het aantal aanwezige dieren, de te verwachten schade en risico's voor de verkeersveiligheid. Door deze mate van zorgvuldigheid in de procedure, duurde het tot februari 2020 tot PWN een vergunning kreeg om de sikaherten uit het NHD te verwijderen. De vergunning is twee jaar geldig. Tot nu toe is alleen een jonge bok geschoten. Het blijkt een arbeidsintensieve klus, omdat de sikaherten relatief schuw zijn en zich graag in de dekking ophouden. Maar omdat het nog om kleine en daarmee beheersbare aantallen gaat, is de verwachting dat de sikaherten binnen de termijn van de vergunning uit het duinterrein kunnen worden verwijderd.

Meld sikaherten, als het kan met foto, op waarneming.nl, telmee.nl of info@zoogdiervereniging.nl.

Sikahert. (Foto: Maaike Plomp)